

Uplysningens tempel, öpnat den 5 februarii 1798, uti et efter-spel på theat...

1700-1829 81 Fa Br. 1798

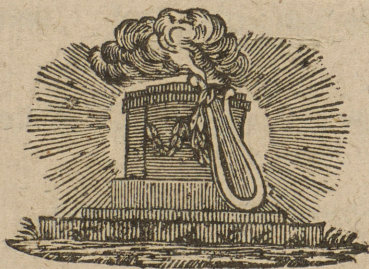
National Library
of Sweden

Ex. A

Vit. Sv.
Dram
(B.)
1700 - 1829
1798

UPLYSNINGENS TEMPEL,

Öpñat den 5 Februarii 1798, uti et Efter-Spel
på Theatren i Örebro, til förmohn för
Casfan af den 1:sta November, inråttad
til fattige Barns upfostran.

ÖREBRO,

Tryckt hos JOHAN PEHR LINDH, 1798.

UPRIMNINGENS
TITEL

Öfversigt af de i Sverige utgifna
och tryckta skrifter

Författaren af detta arbete skulle anse sin blygsamhet färad, om han utgaf det för at vinna allmänt bifall, när des snille ej är svarande emot uplåtet at roa och gagna. — Om han i någon mohn härmed kan bidraga til frikostige sammanskott för en nyttig inrättning, är des önskan vunnen. Han är ock skyldig gifva tilkänna, at det ej är han, som bör skryta af at hafva varit förläggare.

1790

Öfversigt af de i Sverige utgifna
och tryckta skrifter

BESKRIFNING PÅ DECORATION
AF
THEATREN.

Theatren var klädd uti hvar Coulisse med klipt granris, inneslutande en Portal, omgifven af Lampor, och uti hvarje sådan, en stående Grace. Längst i fonden tvänne böga Portaler på lika sätt éclairerade, visande utom sig et långt perspective, vid hvars slut spejlglas, uplyst af Lampor, presenterade tvänne lefvande bilder. Emellan de 2:ne böga hvalfven förestältes UPLYSNINGEN med Ekelöfs-Krants på busvudet, klädd i lätt Costume, hållande en fackla i högra handen. Öfver syntes en Transparent, med denna Sinnbild: MINNET AF DEN 1:sta NOVEMBER 1796. Framför stod et Altare, uplyst af en brinnande Urna, och visade å framsidan ordet: FÅDERNESLANDET. Längst ned var en Grupppe af Hvitklädde Barn, hållande emellan sig Guirlander, at på Fåderneslandets Altare offras. Vid Actens slut formerades en Solo-Dans och Ballette.

Den som förestälte Uplysningen, höll följande korrta Tal:

Det

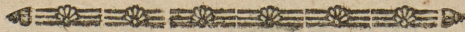
Det var en tid, då världen nedfånkt i vantrons och fåkun-
 noghetens mörker ej andades annat än blod, ej kände
 annat ädelmod än fåfångans, ej annan frikostighet än högmo-
 dets. Man trodde sig göra det eviga väsendet en tjänst, då
 stora flockar af människor fördes i kårståg, man riktade sig
 med upoffringar af hela folkslag, och guldets — denna för-
 förande metall, af Mexicos invånare med förakt uptagit ur
 jordens sköte, men af Europeerne med begärlighet löft, om-
 skapade desse til de vildaste tigrar. — Den mäktige, lika
 skenhelig inför Allmagten, som grym emot sina likar, kände
 ej andra barmhertighets-verk, än frikostiga skänker til Kloster-
 lättingar och dyrbara belåten. Mänkligheten åkallade fåfång-
 des hjälp och tårar anlågos med föraktets åtlöje. — Den
 målt inskränkta delen af världen, högmodades öfver folkslag,
 dem man ej anlåg för människor: Americas inbyggare under-
 trycktes, plundrades, gjordes til slafvar, mördades och — Re-
 ligionens tjenare voro de förste som reste bålet. Uti Afri-
 cas ödemarker upföktes enfaldiga varelses, förleddes med glit-
 ter at sälja sina likar, och dessa, nästan såsom andre varor in-
 skeppade, bortfördes til andra nybyggen, utan at Föräldrars,
 Makars och Barns tårar väckte medlidande. Under slafveriets
 böjor präslades sista svettddropparne utur deras anleten och —
 til hvad ändamål? at genom öfverflöd vanskapa människo-
 lynnet, at til de Christnas blygd, öka egna skatter. — O!
 Vilberforce, *) det var åt dig, dessa lidande räckte första tack-
 samhets-offret, och til mänsklighetens tröst, lemnades dig Up-
 lysningens sackla. — Om Norden uti grymhet ej aldeles lik-
 nat andra länder, har den likväl saknat höfsning i seder och
 det välgörande, som utmärker detta tidehvarf: Människo-hjer-
 tat

*) Den förste, som uti Engelska Parlamentet, väckte fråga mot slaf-handeln.

tat är känslfullare, och rikedomar, samlade utan blodsvett, användes nu med mera urskillning, större tilfridsställelse. Sverige har inom Norden lysnat til mänsklighetens röst, och Ljusket har öppnat dess infödingars ögon. — Fordom var Hjeltens högsta åra, at fara i härnad, mindre moha at undfå Medborglighetens Eke-Krants, än en dyrköpt lager; — Nu äro Sveriges Ädlingar lika beredde, at i fredens lugn gagna det allmänna, och sträcka en hjälpsam hand åt den nödlidande, som at vid Krigs-Trompetens ljud, försvara sin Fosterbygd. — Det stånd, som under skenhelighetens larf utropade förbannelser för en minskad inkomst, predikar nu mildhet och sagtmod, delar sit bröd, gifver den husville skygd och sjuklingen tröst. — När Svenska kölar rikt lastade, klyfva hafvets vågor och hemföra fördubblade skatter, anser Svenska Borgaren för en kår pligt, at med den vänstra handen belå den fattigas åker, då den högra skördat en loflig vinst; och — Bonden, fordom lika trål, som nedslänkt i mörker, börjar nu känna sit värde såsom människa, och synas som Medborgare.

Det är under GUSTAF ADOLPHS Spira den sanna Uplysningen skal tiltaga, och när andra länder, styrde af Politiquens högmod, gjuta sina fienders blod, eller under frihetens namn, upoffra egne Medborgare, skal Sverige åga en verklig frihet, genom vördnad för Religion och lydnad för Lagarne, genom utöfning af en sann medborglighet och inbördes aktning, utan högmod öfver lyckans ynnest, eller afvund öfver saknad lycka.

Mätte alla med samdrägt offra på Fäderneslandets Altare! Mätte nästa tidevarf njuta de sällaste frukter af vår samtids dygder, och — släckne aldrig den sackla Uplysningen börjat tända innom Sveriges gränfor!

ARIA.

Ungdom, som i verlden tråder,
Fall inför mit Altar ner?
Vet — dit Fosterland sig glåder,
Då du prof af dygden ger.
Låt din vållust alltid vara
Sverige med dit blod försvara;
Lyd din Kung — gör likar godt;
Lår at Vis och Uplyst blifva,
Samfunds plikter hos dig lifva;
Fly det aldra minsta brott.
Föres du til högge lycka,
Glöm då ej — du Månska år:
Blir din lott: en uslings krycka,
Den med tålmodet bår.

ARIA.

ARIA AF GRACER.

Uplysningen må helgad blifva
I alla redeliga bröst!
Den skal åt Svear styrka gifva
At höra mänsklighetens röst.

En usling uti minsta hydda,
Han saknar bröd, men — han är far
Och ropar — dessa Barn beskydda:
Flyr du hans röst, du är barbar.

Vid hjälpen han af glädje dignar,
Och döden nöjd til mötes går:
Dig i sin sista stund välsignar,
Och du dess sista blickar får.

Hvad dyrbar gåfva för dit hjerta,
At fälla få en ömhets-tår!
At kunna lindra likars smårta,
I all den mohn, som du förmår!

Följ GUSTAF ADOLPHS efterdöme:
Dess Val-språk: *Gud och Folket* är;
Hans bild du i dit hjerta göme,
Dit vål han i sit hjerta bär.

Må Svear sina pligter göra,
Och samdrägt bo i deras bröst!
Ej någon magt kan lugnet störa
När ALLMÅNT VÅL är Folkets röst.

ARMY OF CRISTO

It is written in the book of
I am a soldier of
The Lord of Hosts
As he is the Lord of Hosts

In the book of the
The Lord of Hosts
The Lord of Hosts
The Lord of Hosts

And the Lord of Hosts
The Lord of Hosts
The Lord of Hosts
The Lord of Hosts

The Lord of Hosts
The Lord of Hosts
The Lord of Hosts
The Lord of Hosts

The Lord of Hosts
The Lord of Hosts
The Lord of Hosts
The Lord of Hosts

The Lord of Hosts
The Lord of Hosts
The Lord of Hosts
The Lord of Hosts

The Lord of Hosts
The Lord of Hosts
The Lord of Hosts
The Lord of Hosts

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8
Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

TIFFEN® Color Control Patches © The Tiffen Company, 2007

Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black
								